

K výskytu plcha zahradního (*Eliomys quercinus*) v Českém lese

On the occurrence of the Garden Dormouse (*Eliomys quercinus*) in the Český les Mts (western Bohemia, Czech Republic)

Václav MIKEŠ¹, Petra CEHLÁRIKOVÁ² & Pavel ŘEPA³

¹ katedra zoologie PFF, Jihočeská univerzita, Branišovská 31, 370 05 České Budějovice

² Správa CHKO Český les, nám. Republiky 110, 348 06 Přímda

³ Správa CHKO Slavkovský les, Hlavní 504, 353 01 Mariánské Lázně

došlo 29. 9. 2007

Abstract. On 14 August 2007, one individual of the garden dormouse was live-trapped at Šelmberek (Český les Mts, western Bohemia). It has been the first record of the species in the Český les Mts since 1980. All existing data on the distribution of the garden dormouse in this region are summarized in the paper.

Český les patří k několika málo posledním oblastem výskytu plcha zahradního (*Eliomys quercinus*) na našem území (ANDĚRA & BENEŠ 2001). Poprvé zde byl plch zahradní zjištěn již ve 30. letech minulého století (STADLER 1934), avšak dokladový exemplář se podařilo získat až o více než dvacet let později (HŮRKA 1981). Celkově se z oblasti Českého lesa do počátku 80. let minulého století podařilo získat deset záznamů o výskytu plcha zahradního (viz přehled lokalit nálezů).

Přehled lokalit nálezů plcha zahradního (*Eliomys quercinus*) z oblasti Českého lesa:

6041: Chodovská Huť – 1958, 2 ex. (HŮRKA 1981); 14. 8. 1959, 1 ex. (HŮRKA 1981).

6240: Jedlina – Rendezvous (cca 400 m od nynější chaty Lesů ČR) – 13. 8. 1969, odchyt 1 subad. F do sklapovací pasti (ŘEPA 1971); hájenka Jedlina II (stávající chata Lesů ČR) – léto 1969, pravidelný výskyt více ex., 1 juv. ex. nalezen koncem léta utopený ve smetaně ve spíži (ŘEPA 1971, ŘEPA nepubl. údaje); Ostrůvek – 20. 10. 1970, 1 ex. nalezen hibernující v trubce plotu (HŮRKA 1978, ŘEPA nepubl. údaje).

6241: Zadní Milíře – budova býv. Správy polesí Milíře (nynější samota U Levity) – 28. 9. 1971, 1 ex. chycen do láhve zahrabané do pilin ve stodole (HŮRKA 1978, ŘEPA nepubl. údaje).

6341: Rozvadov – 1934, opakované nálezy (STADLER 1934); údolí Fraudental východně od Svaté Kateřiny – září 1972 – 1 ex. chycen do láhve ve větvích lísky (ŘEPA nepubl. údaje); Mílov – zahradnictví – 14. 10. 1980, pozorován 1 ex. na kmeni staré jabloně (KŮS 1999).

6342: Velké Dvorce – 1977, 1 ex. pozorován v zámeckém parku (KŮS 1999).

Vzhledem k tomu, že od roku 1980 nebyl v Českém lese plch zahradní zaznamenán, byl zde v roce 2007 uskutečněn pokus o ověření výskytu přímým odchytem. Zvolena byla lokalita Šelmberek (49° 45' N, 12° 27' E), ze které pocházel neověřený údaj o pozorování jednoho jedince ze 7. srpna 2005 (NECHVÁTAL ad verb.). V noci ze 13. na 14. srpna 2007 bylo na této lokalitě nalíčeno 24 živochytných pastí vnađených švestkovými povidly. Při ranní kontrole byl v jedné z pastí, umístěné na vrcholu 8 m vysoké skalky (768 m n. m.), nalezen odchycený plch zahradní. Jednalo se o samce vážícího 69 gramů, s délkou zadního chodidla 25,1 mm. Po provedení všech nezbytných úkonů byl tento jedinec vypuštěn poblíž místa odchytu. K opakovanému odchytu stejného jedince pak došlo následující noc. Skalka, na jejímž vrcholu byl plch

zahradní odchycen, je ve svém blízkém okolí obklopena smíšeným lesem, přičemž ale převážnou většinu okolních porostů představují smrkové monokultury. Z ostatních drobných hlodavců byla na této lokalitě zjištěna myšice lesní (*Apodemus flavicollis*) a myšice křovinná (*Apodemus sylvaticus*).

Kromě obou výše uvedených záznamů plcha zahradního z lokality Šelmberk se navíc podařilo získat další věrohodné záznamy o výskytu tohoto druhu z oblasti bývalé Hedvičiny Pily. Na této lokalitě byli v letech 2002–2004 každoročně v srpnu opakovaně pozorováni 1–2 jedinci plcha zahradního (FANTA ad verb.).

Od počátku 90. let minulého století byl na našem území plch zahradní prokazatelně zjištěn pouze na Šumavě (ANDĚRA & ČERVENÝ 1994, ANDĚRA & BENEŠ 2001) a v nynějším NP České Švýcarsko (HRUBÁ 1995, 1997). Výše uvedené záznamy dokazují, že Český les je další oblastí, kde u nás tento vzácný hlodavec stále přežívá.

LITERATURA

- ANDĚRA M. & BENEŠ B., 2001: *Atlas rozšíření savců v České republice. Předběžná verze. IV. Hlodavci (Rodentia) – část 1. Křečkovití (Cricetidae), hrabošovití (Arvicolidae), plchovití (Gliridae)*. Národní muzeum, Praha, 156 pp.
- ANDĚRA M. & ČERVENÝ J., 1994: Atlas of distribution of the mammals of the Šumava Mts. region (SW-Bohemia). *Acta Scientiarum Naturalium Academiae Scientiarum Bohemoslovace Brno*, **28** (2–3): 1–111.
- HRUBÁ H., 1995: *Rozšíření, sezónní a denní aktivita plcha zahradního (Eliomys quercinus) a plcha velkého (Glis glis) v CHKO Labské pískovce*. Bakalářská práce. Biologická fakulta, Jihočeská univerzita, České Budějovice, 26 pp + přílohy.
- HRUBÁ H., 1997: *Prostorová aktivita plchovitých (Gliridae) v podmínkách kvádrových pískovců na území CHKO Labské pískovce*. Magisterská práce. Biologická fakulta, Jihočeská univerzita, České Budějovice, 19 pp + přílohy.
- HŮRKA L., 1978: Die Säugetiere (Mammalia) und ihre Flöhe (Siphonaptera) von Český les und vom angrenzenden Hügelland. *Folia Musei Rerum Naturalium Bohemiae Occidentalis, Plzeň, Zoologica*, **10**: 1–50.
- HŮRKA L., 1981: Soupis zoologických sbírek uložených v muzeích západních Čech. *Sborník Západočeského muzea v Plzni, Příroda*, **41**: 1–63.
- KŮS E., 1999: Savci Příimdského lesa. *Lynx, n. s.*, **30**: 77–100.
- ŘEPA P., 1971: Drobní savci pohoří Český les na území okresu Tachov II. Oblast Žebráky – Lesná. *Zprávy Muzea Západočeského Kraje*, **12**: 27–46.
- STADLER F., 1934: Frage 34. *Natur und Heimat*, **5**(2): 62.